

Albert Botran: “Les noves eleccions són una opció, però el resultat seria incert i potser no beneficiaria el procés”

El diputat de la CUP Albert Botran (Molins de Rei, 1984) és una de les cares noves més significades de la formació anticapitalista al Parlament. Botran és membre de Poble Lliure, l'organització que dins la CUP ha apostat per prioritzar el pacte amb Junts pel Sí encara que això suposi investir Artur Mas. En aquesta entrevista, en qualitat de portaveu de la CUP, no es pronuncia sobre Mas, però sí que valora els escenaris als quals s'enfronta la formació anticapitalista davant de les eleccions del 20-D, l'emergència de l'espai dels 'Comuns' i la decisiva assemblea del 27-D.

Roger Palà

El pròxim 20 de desembre se celebraran eleccions al Congrés i al Senat. Fa alguns dies, l'exdiputat de la CUP Quim Arrufat deia que no sabia si aniria a votar, però que, si ho feia, [votaria per En Comú Podem](#). Albert Botran anirà a votar?

Jo seguiré la recomanació de la CUP: abstenir-me. No hi ha cap opció que en aquest moment pugui coincidir amb els nostres plantejaments polítics. Els 2 partits independentistes que s'hi presenten no ho fan amb una estratègia que tingui en compte el procés. I les forces que reivindiquen un referèndum ho fan des de la perspectiva que no serà realitzable. El més segur és que aquestes forces no puguin imposar que el proper Govern espanyol impulsi un referèndum. Per tant, no té sentit dipositar-hi esperances.

Les enquestes diuen que més del 30% dels votants de la CUP el 27-S [ara volen apostar per En Comú Podem](#). Què diries a aquests votants?

Els recordaria que Podem ha modulats molt el seu discurs des de les europees. Si avui a Espanya s'està parlant de referèndum, és perquè l'independentisme català està a punt de forçar una ruptura unilateral. Ens sembla un avanç, però tenim el dubte que no sabem si s'està fent de la mateixa manera a Catalunya que a la resta de l'Estat. Al míting central de Podem a Madrid, per exemple, no vam veure que això fos una qüestió de pes. Al mateix temps, la defensa del referèndum no sé si forma part de l'estratègia de transformació política de Podem: recordem que primer al programa no hi era, i després hi va aparèixer... No sé si és una defensa gaire sòlida. Podem, si vol fer efectiu un referèndum, tindrà al davant l'oposició de la banca, de la patronal, dels dos partits històrics, de tots els poders de l'Estat, i també un substrat de nacionalisme espanyol molt consolidat en bona part de la societat espanyola, i que des que el Govern del PP va accedir al poder s'ha desacomplexat. És molt difícil que una força que no té el referèndum com un objectiu sòlid l'acabi imposant en aquestes condicions.

La CUP va decidir no presentar-se a les eleccions. Vist l'ascens de Podem i que

L'independentisme pot fer un mal resultat, te'n penedeixes?

No ho plantejaria en aquests termes. La decisió de no presentar-s'hi respon en part a raons ideològiques que tenen un pes històric: nosaltres no hem anat mai a unes eleccions espanyoles. I en el moment en què decideix fer incidència electoral, la CUP valora quines eleccions són prioritàries i quines no. Òbviament, en la decisió de no presentar-s'hi també pesen raons subjectives: l'organització va haver de valorar si estava capacitada per assumir una campanya electoral enmig del procés de negociacions sobre el Govern de Catalunya, i si l'estructura ho podia assumir tot.

“No veiem cap possibilitat que dins de l'Estat espanyol es pugui celebrar un referèndum en condicions”

La CUP, en la campanya per demanar l'abstenció, també es posiciona contra el “referèndum pactat”. Vol dir això que, si de la correlació de forces del 20-D en surt un Govern que proposi realitzar un referèndum a Catalunya, la CUP s'hi oposarà?

Si guanyés un partit a l'Estat que proposés un referèndum amb una data i una pregunta concreta sobre la independència, evidentment ens semblaria bé. Però, parlant de referèndum sense concretar tot això, estem difuminant el nostre objectiu: la independència. Considerem que hem lluitat molt pel referèndum, i vam posar moltes energies en el fet que es pogués celebrar. No veiem cap possibilitat que dins de l'Estat espanyol es pugui celebrar un referèndum en condicions. S'ha intentat i no és possible. El 9-N és el millor referèndum que vam poder celebrar amb les condicions que imposa l'Estat. Si de cas, hem de plantejar un referèndum un cop s'hagi realitzat la ruptura.

Parlem del 9-N. Va ser encertat el paper de la CUP donant suport a la consulta quan Mas va decidir rebaixar-la i convertir-la en un procés participatiu? A ERC hi ha qui retreu que en aquell moment la CUP va donar suport a Mas en comptes de tancar files en defensa de la consulta original. I això va acabar reforçant Mas.

També va reforçar el procés. Es va prendre una decisió encertada. En el seu moment vam posar en discussió què era millor per al procés independentista: si deixar caure aquell procés participatiu i, per tant, desapropiar aquella acumulació de forces i replantejar l'estratègia de l'independentisme, o donar-hi suport amb l'objectiu que acabés sent un acte massiu i desobedient. No era la solució que volíem i la nostra reacció primera crec que va ser com la que va tenir ERC: de decepció, perquè, en un moment en què anàvem cap a una confrontació directa en termes democràtics amb l'Estat, la presidència de la Generalitat va buscar una sortida en forma d'una consulta descafeïnada. Però, malgrat la reacció inicial, es va posar en valor que el 9-N era el que ens permetia avançar més en els nostres objectius polítics de ruptura, i es va valorar encertadament que convenia acceptar aquella forma i donar-hi un caràcter massiu. Avui en dia, el 9-N és un gran capital acumulat per l'independentisme.

El que sí que deia la CUP és que caldria haver convocat eleccions de forma immediatament posterior al 9-N. També ho deien Òmnium i l'ANC, que primer van condicionar el suport al “nou 9-N” al fet que hi hagués eleccions en tres mesos. Quina valoració fas del paper de les entitats en el procés?

El paper de les entitats en el 9-N va ser positiu, perquè van acabar suplint la manca d'implicació institucional. Sense les entitats, el 9-N no hauria estat l'acte de desobediència massiu que va ser. També és veritat que, si després del 9-N s'haguessin convocat eleccions de forma immediata, hauríem anat cap a unes plebiscitàries sense necessitat de dir-ho, perquè haurien estat del tot

condicionades per l'empenta de la consulta. En aquell temps, aquest tercer espai d'esquerra espanyola autodeterminista no havia pres cos encara. Les entitats ho van posar com a condició a la plaça Catalunya el 19 d'octubre. Però després tampoc ho van fer valdre. Aquí tots tenim una part de la nostra responsabilitat, en el fet que el procés hagi anat més ràpid o més lent. Ara es carrega molt contra la CUP dient que estem alentint el procés amb la qüestió de la formació del Govern, però en aquell moment qui va dilatar els tempos va ser **Artur Mas**. I no va rebre pressió de qui volia que els tempos s'acceleressin.

“És una mica contradictori que la suspensió de la declaració de ruptura hagi estat recorreguda al Constitucional”

La nit del 27-S, la CUP va dir que la independència no havia guanyat el plebiscit perquè els partits independentistes no havien superat el 50% dels vots. Però, el passat 9 de novembre, Junts pel Sí i la CUP van aprovar una declaració de ruptura amb unes formes marcadament independentistes. Pràcticament una declaració d'independència. No és contradictori?

Nosaltres vam dir que la independència no havia superat el 50% dels vots i, per tant, no podíem declarar-la de forma immediata. En el moment en què això no passa, hem d'estudiar quin recorregut hem de fer els independentistes. I el que no podem fer és quedar-nos amb els braços encreuats. Hem de fer política independentista. I això és el que implica aquesta declaració. No és una DUI perquè no va a buscar el reconeixement internacional. És una afirmació que les decisions polítiques que es prenguin no se supeditaran al poder espanyol. És una declaració sobiranista, no independentista.

Una més de les moltes que s'han fet...

Amb la diferència, des del nostre punt de vista, que posa negre sobre blanc en un annex una sèrie de lleis que s'han de concretar i de drets que s'han de protegir. Això creiem que la blindava davant de la possibilitat del 'processisme'.

La declaració aprovada afirma no reconèixer el Tribunal Constitucional. En canvi, el Parlament ha recorregut la resolució del Constitucional suspent la declaració... No és contradictori?

És una mica contradictori. Entenc que es va fer amb la voluntat d'exhaurir tots els mecanismes legals per, en última instància, poder recórrer a l'àmbit internacional. La intenció és que allò que vingui del TC i vulneri la sobirania de Catalunya no ha de ser reconegut.

La resolució també preveia que en el termini d'un mes de la seva aprovació s'havien de començar a tramitar tres lleis (ruptura, procés constituent...). Això no ha passat i podria haver passat: encara que no hi hagi Govern, el Parlament pot fer lleis.

La idea de Junts pel Sí és que ens cal Govern per fer qualsevol pas. Estava pactat que la declaració fos prèvia (JxSí i la CUP ho portaven al programa) i va ser fàcil entendre'ns; però, després, el plantejament de Junts pel Sí és que hi ha d'haver Govern abans de desenvolupar qualsevol altre pas. És cert que nosaltres no n'hem fet un cavall de batalla, d'això: ens hem concentrat en les converses sobre formació de Govern i no hem estat pressionant perquè s'iniciessin els tràmits parlamentaris.

“La CUP s'ha cregut més el discurs de Junts pel Sí que la mateixa gent de Junts pel Sí”

Parlem de la investidura. Va ser un error de càlcul de la CUP pensar que Junts pel Sí acabaria proposant un candidat alternatiu a Mas si no tenia majoria absoluta i depenia de l'esquerra independentista?

No en diria error de càlcul. Més aviat, tinc la sensació que la CUP s'ha cregut més el discurs de Junts pel Sí que la mateixa gent de Junts pel Sí. Ells fan una llista transversal on diuen que allò important són els continguts i no tant els lideratges. I posen al capdavant una persona que ve del centreesquerra, amb Mas de número 4. Nosaltres vam pensar que això era aplicable més enllà de les eleccions, i que, si Junts pel Sí s'havia fet amb aquesta lògica, i s'havia posat al capdavant de la llista una persona com **Raül Romeva**, semblava que això podria replicar-se a la Generalitat. No és un error de càlcul. És creure'ns el que ells havien plantejat.

Potser és que l'error de càlcul és creure's el que planteja Convergència.

Això ho deixarem a la consideració dels lectors.

Quin paper ha tingut ERC en tot aquest procés? Des de la CUP es va confiar que els republicans pressionarien per descavalcar Mas, però no ha estat així.

Nosaltres pensàvem que els arguments que defensàvem sobre la necessitat d'un nom alternatiu per a la presidència eren compartits per la gent d'ERC. Tampoc ens ho van dir mai explícitament, però tampoc ens ho van negar mai explícitament. S'ha vist 'a posteriori' que ERC ha prioritzat els equilibris interns a Junts pel Sí per damunt d'aquestes consideracions que potser compartien amb nosaltres. A través dels mitjans ho van fer explícit en algun moment.

El mateix Romeva [ho va deixar caure](#) en una entrevista a CRÍTIC...

I ho va dir en altres mitjans. I, quan el debat ja era obert després de les eleccions, la posició d'ERC en un primer moment és una mica més contemporitzadora amb els nostres plantejaments. Tot canvia a partir de la tancada que fa Junts pel Sí a Poblet. D'allà en surten amb un tancament de files total, en el sentit que només tenen un candidat i, si l'acceptem, podrem parlar d'altres qüestions. I, si no s'accepta **Mas**, doncs la negociació no té més recorregut.

A hores d'ara, és impossible que Junts pel Sí proposi un candidat alternatiu a Mas?

Impossible no ho és, però sí que ho veig molt difícil. Han tancat files.

“Totes les revolucions tenen una part de l'antic règim que hi participa”

Formes part de Poble Lliure, una de les organitzacions que prenen part en la CUP. Poble Lliure s'ha manifestat a favor de l'acord entre Junts pel Sí i la CUP encara que això suposi invertir Mas. Albert Botran està a favor d'invertir Artur Mas?

No et puc respondre aquesta pregunta perquè realitzo aquesta entrevista com a portaveu de la CUP, i no puc respondre en termes personals.

Ho plantejarem d'una altra manera. Poble Lliure es defineix com una organització comunista. Pot un comunista invertir Artur Mas?

Un comunista, davant de les múltiples disjuntives històriques en les quals es troba, ha d'analitzar què fa avançar més els seus objectius, i en funció d'això ha de triar aliances, tàctiques, estratègies, i

prendre decisions. La història del comunisme internacional i de totes les revolucions és plena de disjuntives en què cal prendre decisions complicades sobre aliances.

Parles de revolució... Es pot fer una revolució amb Convergència comandant el Govern?

Totes les revolucions tenen una part de l'antic règim que hi participa. Al final els qui decreten l'abolició del feudalisme a França el 1789 són en la seva majoria aristòcrates. Lenin deia que les revolucions es produeixen quan els de dalt no poden seguir vivint com vivien i els de baix no volen seguir vivint com vivien. Convergència representa unes classes que havien viscut bé en un esquema anterior a la crisi de l'Estat autonòmic i que ara estan desorientades. Del que es tracta és de valorar si podem arrossegar aquestes classes almenys cap a un posicionament de ruptura democràtica, fundar una República i, en el marc d'un procés constituent, aconseguir uns plantejaments més socialitzants.

M'estàs parlant de "primer la independència i després ja ho veurem"?

No, perquè nosaltres no hem aturat mai les altres lluites al marge de la independència. La unitat popular ha estat implicadíssima en el rebuig de les retallades. Prova d'això és que estem parlant d'independència en el marc de les negociacions amb Junts pel Sí, però també estem parlant de continguts socials, perquè volem que la independència tingui un contingut social al darrere.

L'ombra de la corrupció sobre CDC és allargada. Pot donar la CUP suport a un Govern liderat pel que alguns anomenen el "partit del 3%"?

Evidentment, és molt complicat, i això explica el nostre posicionament per no voler investir **Artur Mas**. També s'ha de tenir en compte que el procés, com més ha avançat, més ha minoritzat aquests sectors polítics, el sector més de dretes i que venia de la gestió del sistema i s'havia beneficiat de les corrupteles del sistema. També és veritat que, si alguna cosa pot fer que s'aturin les retallades, és aquest viratge a l'esquerra del procés, i que, si alguna cosa ha demostrat el procés, és que, com més procés, més emergeix la brutícia de la corrupció. Evidentment, és una contradicció, però també hem de valorar-la en clau de què està passant en els últims anys, de si el procés ha enfortit aquesta opció política o l'ha debilitat.

Diuen alguns que, sense procés, Convergència i Mas ja no serien al Govern. Ha estat la seva taula de salvació per tapar tota la seva gestió.

Però n'han pagat un preu molt car. En forma de pèrdua de pes, en forma d'haver de trencar unes aliances històriques amb bona part de l'oligarquia, que ja no els dóna suport, han hagut de buscar un soci nou i hauran compartit un Govern amb un partit, per dir-ho així, socialdemòcrata. També han pogut mantenir llocs d'influència política molt elevada, però no tenen la solidesa que tenien. I es deuen a un electorat cada cop més exigent en clau rupturista. Una cosa és que Convergència tingui molta capacitat d'influència fruit del seu poder històric i de la seva capacitat de generar hegemonia ideològica sobre determinats sectors de la societat. Però no sempre se surt amb la seva. Convergència entra en el procés demanant que la manifestació de l'any 2012 sigui pel pacte fiscal, i no ho aconsegueixen. Després convoquen unes eleccions pensant que així podran hegemonitzar aquest impuls, i hi perden 10 diputats i acaben depenent d'ERC. La seva idea era celebrar la consulta quan es pogués i esgotar la legislatura del 2016, i això no va ser possible.

"Si hi ha noves eleccions al març, els estatuts permeten que els diputats actuals de la CUP puguin repetir a la llista"

I, si la CUP investeix Mas i després no passa res, què?

Doncs crec que no serem 330.000 persones les decebudes, sinó que serem uns 1,9 milions. Tothom que ha votat Junts pel Sí i la CUP ho ha fet en clau d'accelerar la ruptura. Si algú es compromet a fer-ho i no ho fa, al capdavant hi tindrà tota aquesta gent i les entitats sobiranistes en primer lloc.

Que té de dolent fer noves eleccions?

Que el resultat és incert i no tenim clar si això beneficiarà el procés independentista. El plantejament plebiscitari del 27-S quedaria anul·lat; per tant, crec que hi ha el risc que l'independentisme perdés força. Però les eleccions són una opció. Si la proposta d'acord que ens planteja Junts pel Sí és clarament insuficient, el que entendrem és que serà molt difícil que el bloc independentista pugui consolidar una aliança.

Quines són les línies vermelles per considerar acceptable un acord? S'ha parlat de revertir la privatització d'Aigües Ter Llobregat, dels concerts a les escoles que segreguen per sexe...

Això no em toca a mi valorar-ho, sinó a la militància de la CUP que s'expressarà el 27-D. Nosaltres al document 'Fil a l'agulla' vam plantejar 53 propostes; ells, unes 20. Algunes són coincidents; d'altres, no.

Els estatuts de la CUP diuen que els diputats només poden assumir el càrrec una legislatura. Si hi ha eleccions al març, tècnicament parlarem d'una nova legislatura. Els diputats actuals repetiran?

Pel que tinc entès, per estatuts podem repetir si la legislatura ha estat inferior a un temps determinat i no pot considerar-se una legislatura completa. Si hi hagués noves eleccions, les persones que hem format part de la llista podríem repetir.

Voldrien repetir, aquestes persones?

Sí, tot i que la situació és molt difícil ara, perquè a la llista hi ha gent independent, que no venia d'una militància a la CUP, i de cop s'ha trobat al centre del debat polític. Però d'altra banda també hi ha el fet de ser en un moment històric i de poder comprometre't a representar l'organització en aquests temps.

Està molt dividida, la CUP?

Tenim un debat molt intens, però el tenim des que va començar el procés. L'any 2012 ja vam tenir uns posicionaments molt polaritzats sobre si calia donar suport a la manifestació de l'ANC o mantenir la manifestació històrica de l'esquerra independentista. De tensions com aquestes, n'hem tingut moltes al llarg dels anys. La nostra experiència ens diu que els mecanismes interns acaben facilitant la creació d'una posició de consens central que fa que l'organització no es trenqui.

Però la història de l'independentisme d'esquerres és plena d'escissions i de trencaments. La CUP és indemne a això?

Ningú és indemne a aquesta possibilitat. La CUP és un projecte viu i, per tant, pot enfortir-se, pot afeblir-se, multiplicar-se o dividir-se. Pensant en altres moments històrics, com la divisió de l'MDT de l'any 1987, crec que són situacions diferents. La repressió d'aquell moment impedia que es pogués celebrar un debat en condicions. La conjuntura d'ara és molt diferent. Creiem que la posició que sortirà dels debats interns serà prou elaborada perquè respongui a una majoria de

l'organització.

“Si hi ha noves eleccions i els ‘Comuns’ aposten per fer passos en clau de sobirania unilateral, s’hi haurà de parlar molt seriosament”

Ara que parles de 1987, fa pocs dies va fer-se públic [un manifest d'expresos de Terra Lliure](#) que demanen l'acord Junts pel Sí - CUP si cal amb investidura de Mas. Aquest manifest ajudarà a convèncer Junts pel Sí?

És un manifest que es dirigeix a la gent que considera el primer independentisme d'aquella època com un referent. És evident que en aquell moment el moviment va fer coses més i menys encertades, però molta gent li reconeix el valor d'haver aixecat la veu en un moment en què l'independentisme era inexistent. El que hi havia era la 'pax autonòmica' del pujolisme i del PSOE a Madrid.

El [manifest 'Gir a l'esquerra'](#) va visualitzar el suport de veus referents de l'espai dels 'Comuns' a la CUP. Si hi ha noves eleccions, hi hauria l'opció d'una CUP en Comú?

La nostra obligació és eixamplar les aliances i hem de tenir present aquest actor polític, però crec que la seva direcció, ara com ara, és aprofitar que hi ha un cert atzucac en el marc del procés per obrir el seu tercer espai, que és una tercera via, d'aposta per un referèndum pactat. Això no entraria en els nostres plantejaments de ruptura independentista.

Però els 'Comuns' també han apostat per un procés constituent no subordinat. Què passaria si aquest espai admetés la possibilitat de tirar endavant propostes en clau de sobirania unilateral? Penso en la possibilitat de traslladar a l'àmbit nacional un acord com el de Guanyem Badalona en Comú, on comparteixen espai la CUP i Podem i en què es parteix del reconeixement de la sobirania catalana: hi ha independentistes i federalistes, però la República catalana és un primer pas.

És un plantejament molt interessant i que caldria tenir en compte. S'hi hauria de parlar molt seriosament. És cert que moltes de les persones que van votar Catalunya Sí que es Pot, davant de la impossibilitat de celebrar un referèndum legal, poden estar d'acord a obrir altres finestres. I la CUP hi ha de ser per interlocutar-hi. La CUP no dissoldrà mai el seu programa independentista, al marge que pugui arribar a acords amb altres sectors que hem estat plantejant fins ara. CSQEP ja parla de procés constituent unilateral, però no hi posa data. Un referèndum unilateral implica un caràcter d'enfrontament amb l'Estat que no sabem si tota la gent dins del món dels 'Comuns' està disposat a tirar endavant. Des de CSQEP es va dir, pejorativament, que la declaració de ruptura era insurgent... És evident que estem plantejant una desobediència a l'Estat, i aquí ens agradaria trobar-los, però jo crec que no es mouen de l'esquema del pacte amb l'Estat.

Fe d'errades: en la versió inicial de l'entrevista, publicada a les 08h, s'esmentava que la data de l'abolició del feudalisme a França havia estat el 1879, quan en realitat va ser el 1789.